

„Szövetségben az olvasóért”

**Könyvkiadók és könyvtárosok
szakmai tanácskozása az első
magyar könyvvásáron
(Pécs, 1992. szept. 11.)**

1992. szeptember 10-13. között a *Pécsi Kulturális Napok* keretében az első magyar könyvvásáron a hívó szóra 66 kiállító jelent meg. Az Extra Média Egyesülés és a Schenk Verlag Kiadói Kft rendelkezett kockázatmentes tudó szakmai bátorsággal és tudással, hogy éppen a könyvpiac összeomlásakor trombitálja össze a könyvkiadókat, könyvkereskedőket.

Ehhez a vállalkozáshoz csatlakozott a Könyvtártudományi és Módszertani Központ azzal, hogy könyvtárosok, kiadók és kereskedők szakmai találkozóját rendezte meg szeptember 11-én. Több mint kétszázan ültünk együtt a Városháza dísztermében, hogy *Szente Ferenc* megnyitója után *Lengyel László* vitaindító előadását hallgassuk, majd hogy a közös gondolkodás részesei legyünk. A könyvtárosok mellett a kiadók képviselői voltak igen szép számmal és aktivitással jelen, sokan csak ezért a találkozóért utaztak Pécsre. A kereskedők képviseletében alig talákoztunk valakivel, csupán mutatóban voltak jelen, a hiányérzetünk azóta is tart. Távolmaradásukon azért is csodálkoztunk, mert nem annyira a könyvkiadás válságát, hanem sokkal inkább a kereskedelem összeomlását tapasztaljuk. Mégis – utólag megvonva a mérleget – úgy véljük, hogy nem volt hibavaló Pécsre utazni, személyes ismeretségek köttetek, elindult egy párbeszéd, még akkor is, ha egy kicsit mindenki a maga baját mondta, ott kezdett el érlelődni vállalkozások gondolata, amelyek közül több már a megvalósulás útján van. Ilyen például a Századvég Kiadó, a Magyar Könyvkiadók és Könyvterjesztők Egyesülése és az Országos Széchényi Könyvtár Könyvtártudományi és Módszertani Központ összefogásával készülő *Könyvek Magyarországon* c. kiadvány, amely az 1993. évi Ünnepi Könyvhéten már kapható lesz.

Ez a vállalkozás azt tűzte ki célul, hogy a struktúrát bontott és remélhetően új struktúrába rendeződő könyvkereskedelem raktáraiban és boltjaiban elérhető valóságos könyvpiacot mutassa meg a tájékozódni kívánóknak.

Azt is eredményként könyveljük el, ha néhány új kiadó könyvei feltűnhetnek az *Új Könyvek* c. állománygyarapítási tanácsadóban, sokan ugyanis ott szereztek tudomást az önálló Könyvtárellátónak és állománygyarapítói segédletének létéről.

Győri Erzsébet

Magyar Books in Print

Berke Barnabásné (OSZK) a konferencián megemlítette, hogy egy online számítógépes rendszer, melyhez a kiadók és a könyvtárak egyaránt csatlakozhatnak, elősegíthetné, hogy a könyvtárak kellő időben tájékozódjanak a kiadási tervekről, ugyanakkor a könyvtárosok visszajelzése alapján a kiadók is könnyebben becsülhetik meg az optimális példányszámot. A fejlettebb ipari országokban ez már realitás (lapunk következő számában bemutatjuk majd az Európai Közösség egyik kiemelten kezelt cselekvési programját a könyvkiadás, a kereskedelem, valamint a könyvtárak elektronikus kapcsolatáról és az ezt szolgáló csereformátumról - a szerk.), nálunk egyelőre a gazdasági és a műszaki feltételek hiánya miatt egy „Books in Print” (Könyvek Nyomdában, azaz a kapható könyvek) típusú kiadvány segíthetné a nyomdában lévő, megjelenés előtt álló könyvekről való gyors tájékozódást.

A pécsi találkozó után a Technopress Trade Kft. a Berke Barnabásné által említett Books in Print-hez hasonló kiadványt és ehhez kapcsolódó könyvterjesztést indított el. Első lépésként egy átfogó minta alapján tájékoztatták a könyvtárak igényeiről. A próbaszám a Magyar Books in Print (MBP) nevet viseli, és az 1992 novemberében megjelent könyvek jegyzékét tartalmazza. A füzet havi rendszerességgel jelenik majd meg. A kiadó

célja – ahogy a próbaszám beköszöntőjében olvashatjuk: „Mindannyiunk – könyvtárak, könyvterjesztők és kiadók – közös célja a tájékozódás és tájékoztatás... A könyvtárlátogató a megjelenés hírének napján szeretné kézbe venni a kötetet. Ez általában hetek, hónapok múlva sikerülhet csak. A könyv addigra elveszti újdonságértékét, az olvasó pedig az érdeklődéséhez szükséges izgalmat. A végtelen sebesség, amikor az út megelőzi a hozzá szabott időt. A „végtelen sebesség” elérésének eszköze kíván lenni a Magyar Books in Print és a laphoz tartozó kereskedelmi szolgáltatás, ami lehetővé teszi, hogy a megjelenés előtti megrendelések következtében a „Szent Hely”, a könyvtár előbb kapja meg a könyvet, mint ahogy az a boltok polcára kerül.

A kiadvány az ETO szakcsoportjai szerint rendezzi a bemutatott műveket. A betűrendes mutató ugyancsak a szakcsoportra utal vissza. A megrendelések leszállítását az ismertett könyvek nyomdából kikerülése után 3 héten belül ígéri az MBP szerkesztősége. Szabványos bibliográfiai leírással ellátott és könyvsarokkal megerősített könyveket szállítanak a megrendelőknek, sőt még a postaköltséget is átvállalják. (K.K.)

A szerkesztőség címe: Magyar Books in Print Szerkesztősége - Technopress Trade Kft. 1374 Bp., 5. Pf.: 579.

MAGYAR BOOKS IN PRINT 1992. november

Az 1992. novemberben megjelent könyvek jegyzéke

A Magyar Books in Print (MBP) célja, hogy az lámentált könyveket a nyomda elhagyása után 3 héten belül eljuttassa a megrendelőhöz!

A műveket könyvsarokkal, szabványos bibliográfiai leírással látjuk el.

A postaköltséget miénk terhel.

Kedvezmények: Ha a megrendelés összerkezte legfeljebb: 1500 Ft a kedvezmény 5%, 1501 Ft-3000 Ft a kedvezmény 7,5%, 3000 Ft fölött a kedvezmény 10%.

Teljes célzásterület csoportosított megrendeléseikkel az éves beszerzési keret 10%-kal növekszik!

Kérjük, hogy megrendeléseiket a miaként megrendelőiön 1993. április megkezdődéséig formában szíveskedjenek feltölteni a következő címre:

INTERJÚ

BOLTONKAL EGY IDŐBEN

Felbomlott-e a romániai magyar irodalmi élet?

MAGYAR BOOKS IN PRINT 1992. December

Az 1992. decemberben megjelent könyvek jegyzéke

A Magyar Books in Print (MBP) célja, hogy az lámentált könyveket a nyomda elhagyása után 3 héten belül eljuttassa a megrendelőhöz!

A műveket könyvsarokkal, szabványos bibliográfiai leírással látjuk el.

A postaköltséget miénk terhel.

Kedvezmények: Ha a megrendelés összerkezte legfeljebb: 1500 Ft a kedvezmény 5%, 1501 Ft-3000 Ft a kedvezmény 7,5%, 3000 Ft fölött a kedvezmény 10%.

Teljes célzásterület csoportosított megrendeléseikkel az éves beszerzési keret 10%-kal növekszik!

Kérjük, hogy megrendeléseiket a miaként megrendelőiön 1993. április megkezdődéséig formában szíveskedjenek feltölteni a következő címre:

INTERJÚ

Felbomlott-e a romániai magyar irodalmi élet?

Szente Ferenc (Országos Széchényi Könyvtár)

Találkozónknak az a bevallott célja, hogy lehetővé tegyük a közös beszélgetést a könyvgyártói és a legnagyobb hazai könyvfogyasztók között, hogy ebben az átmeneti, de azt is mondhatnám, hogy válságos időben közösen gondolkozzunk arról, hogyan könnyíthetnénk meg egymásnak a dolgát, és hogyan egyengethetnénk a könyvnek az útját a magyar társadalomban.

Kerek évforduló ez az esztendő, mert idén volt húsz éve, hogy először megrendezték a nemzetközi könyvévet. Az ezt előkészítő UNESCO bizottság dolgozta ki a könyv chartáját, amit akkor elfogadtak. Ez a charta máig nagyon izgalmas olvasmány, mert ha egy kicsit karikírozza az ember, akkor azt is mondhatná, hogy olyan, mintha a kulturális forradalom optimista időszakából valami szocialista ügynök csempészte volna ki az UNESCO asztalára, hogy abban a legfontosabb kádenciák úgy szóljanak, ahogy ezt a mi fülünk akkor megszokta. Döbbenetes most olvasni ezt, mely arról szól, hogy az olvasás alapvető emberi jog, és a társadalomnak, az államnak kötelessége mindent megtenni annak érdekében, hogy az állampolgárok olvashassanak. Meg kell tanítani az állampolgárokat olvasni, tehát az iskolákról is szól. Meg kell teremteni a kedvező feltételeket ahhoz, hogy a könyvpiar virágozhassék. Hozzáférhetővé kell tenni a modern technikát a könyvcsinálás számára. Szól a charta a könyvtárakról is, mondván, hogy a történelem egymást követő rétegeinek a kulturálcincseit őrző és átörökítő intézmények, amelyeknek a szerepe semmi mással nem pótolható, ezért az államoknak kötelessége a közkönyvtárak rendszerét olyaná fejleszteni, hogy minden állampolgár számára biztosítsa az ingyenes vagy nagyon olcsó hozzáférést a könyvekhez. Szól a könyvterjesztőkről is, mondván, hogy a könyvkereskedelemnek az a megtisztelő feladata, hogy ne csak kereskedelmi tevékenységnek minősítse a munkáját, hanem olyan köz-

vetítő szerepnek, amely élővé teszi a kapcsolatot a könyvkiadók és az olvasók között, ilyen módon rövid úton visszacsatolást biztosít a könyvgyártók számára a társadalmi igényekről és szükségletekről, valamint a társadalom fizetőképességéről. Ezt az utolsó részét a chartának újra meg újra elolvastam és hosszan elemlélkedtem, ugyanis azt hiszem, hogy valahol ez a dolog visz el bennünket a mai fórumnak a központi gondolataihoz.

Még azonban előtte valamit, hogy talán éppen ebbe a válságos helyzetbe került, átalakuló Közép-Európának jutna az a feladat, hogy ezt a chartát, ami most húszéves, és melynek naiv romantikussága és pátosza meg is hatja és meg is mosolyogtatja az embert, hogy ebből ki kellene bontani valamiféle cselekvési dokumentumot, olyant, amely végrehajtható, amely számol a mai realitásokkal, de amely mindenesetre egy határozott lépés abba az irányba, hogy ki kell keveredni ebből a képtelen helyzetből, amibe jutottunk.

Én ennek a könyvtári oldaláról azt gondolom, hogy az utóbbi 3 esztendőben gyakorlatilag letűredezett a magyar közkönyvtári rendszerek az a része, amely a vidéki lakossággal, a falun élő, tanyán élő lakossággal függött össze. Könyvtárak százait zárták be. Az üzemi könyvtáraknak is jelentős része megszűnt. Tehát, amire mi szakmabéliek belülről nézve, azt mondtuk, hogy racionalizáljuk a rendszereinket, hogy azok gazdaságosan tudjanak működni, annak az első következménye nem a racionalitás volt, hanem olvasók tömegeinek az elvesztése, lényeges társadalmi rétegeknek a könyvtárközelésgből való elvesztése. Én nem vitatkozom a közgazdasági szempontokkal, de azt gondolom, hogy ezeknek a változásoknak csak akkor van jogosultságuk, hogyha helyükbe tudjuk állítani a gazdaságosabb formációkat, de ez irányba semmiféle lépés nem történt, és nem is nagyon tudom elképzelni, hogy ebben a pénzühiányos világban ma lehet racionálisabb megoldást találni.

A közelmúltban Erdélyben járva, együtt voltam huzamosabban pedagógusokkal és arról beszélgettünk, hogy az olvasásnak a forszírozása nem valami idejétmúlt dolog-e, valami fölösleges erőlködése. a humán értelmiség azon részének, amely neveléssel, közgyűjteményekkel dolgozik. Ez az elektronizálódott világ a televíziójával, videójával, mindennel nem tesz-e nevétségessé minket, akik azt erőltetjük, hogy az emberek ne veszítsék el az olvasással való kapcsolatukat. Ott valaki földézett egy nagyon fontos

tudományos megállapítást, amit hadd kínáljak most föl: Pszichofiziológiai kutatások azt támasztják alá, hogy az az ember, aki nem olvas rendszeresen, az elveszíti az érzelmi és értelmi megújulásnak a lehetőségét. Mert az, amit az ember vizuálisan, tehát a televízión keresztül fogad be, az nem gondolkodásra készíti, hanem csak egyszerű aperciálásra. Csak az olvasás az, ami a gondolkodásnak a pályáit működésbe hozza, és ilyen módon aktív állapotban tartja.

Azt hiszem, hogy itt egy valóságos mozgalmat kellene hirdetni ennek érdekében, hogy mi, kiadók és könyvtárosok, nem üzletről beszélünk, hanem arról, hogy milyen lesz az a társadalom, aminek a tanúi, részesei vagyunk, és amely úgy tűnik, bele akar nyugodni abba, hogy a következő generációk nem-olvasó generációk lesznek.

Azt gondolom tehát, hogy elég fontos dolog van itt, amiről beszélgetnünk kell.



Lengyel László (Pénzügykutató Részvénytársaság)

Az a feladatomban, hogy néhány vitaindító gondolatot mondjak arról, hogy milyen szellemi közállapotok kellene ahhoz, hogy egyáltalán olyan művek megszülethessenek, amelyeket azután érdemes kiadni. Egy másik dolog, amiről szólni szeretnék az az, hogy milyen összefüggésben vannak egymással könyvkiadás és könyvterjesztés? Milyen irányba fejlődnek ezek? Mit jelent számukra a piacosság, annak minden negatívuma és viszonylag kevés pozitívuma? A harmadik dolog, amiről beszélnék, hogy mit is lehet tenni, mi várható az elkövetkező időszakban?

Kezdjük az első kérdésnél! Véleményem szerint Kelet-Európa és benne Magyarország társadalmának azzal kell szembenéznie, hogy ebben a térségben szellemi válság alakult ki, amelynek többek között a könyvkiadás és -terjesztés is érintette, szenvedő alanya. Ez nem csak azt jelenti,

hogy az írók sokszor csak az asztalfiókjaiknak írnak, mert nincs rá pénz, hogy kiadják azokat, a probléma ennél mélyebben van. Nevezetesen az, hogy az írás és olvasás által ment-e előbbre a társadalom? Ez a probléma korábban Nyugat-Európában és az Egyesült Államokban is fölmerült. A kelet-európai térségben alapvető válság alakult ki: valami összeomlott, nem tudjuk mitől; valami épül, amiről nem tudjuk, hogy mi, és világmagyarázatokat kéne kitalálnunk. Az egyes tudományágak - köztük a sajátom, a közgazdaságtan is - megrendülten élik át, hogy képtelenek magyarázatot találni a történetekre. De ugyanígy van ezzel a szociológia és a történettudomány is. Önök mint könyvkiadók és könyvtárosok, szembetalálják magukat azzal a problémával, hogy viszonylag csekély számú kutatás indul a tudományokban, és ha indul is, nagyon rossz feltételek mellett, ezért csak kevesen vállalkoznak rá, így tudományos eredményeket csak a távoli jövőben várhatunk.

Miközben az egyik oldalon az érték mellett emelünk szót, aközben szembe kell néznünk azzal a ténnyel is, hogy szinte minden szakmában megkérdezzük, mi is a valódi érték, amit érdemes megjelentetni? Sokan leveszik saját tíz éve írott műveiket a polcra és kétségbeesetten tiltakoznak azok újbóli kiadása ellen. Vonatkozik ez szépirodalomra és szakirodalomra egyaránt. Megrendítő, hogy bizonyos értelemben végbe-

ment és még most is zajlik egyfajta könyvégetés, az előző időszak könyveinek valamifajta félretételre, amiről én most nem akarok minősítő jelzőket mondani. Ezt már átéltük egyszer-kétszer. Csak most még nem tudjuk, hogy milyen könyvek kerülnek az „elégetettek” helyére. Mindezek miatt felmerül a kérdés a magyar társadalom írással foglalkozó rétegeiben, hogy egyáltalán meg lehet-e élni az írásból? Nemrégiben a tokaji írótaborban, nem tudom hányan el is mondták: minek írjunk? - és amíg ez a kérdés fölmerülhet - akár a tudományos életben, akár az irodalom világában -, addig bizony nagyon nehéz lesz átlábolnia könyvkiadóknak és könyvterjesztőknek azokon a nehéz és problématerhes éveken, amik előtt állunk. Tudom azt, hogy tőlem itt most konkrét közgazdasági ötleteket is várnak és szólni is fogok ezekről, de kénytelen vagyok azt mondani, hogy ez a válság elsődlegesebb és meghatározóbb a magyar szellemi életre, az írásra és az olvasásra, mint az, hogy a könyv eladható-e vagy sem.

Rátérve a bevezetőben említett második problémára, valószínűleg le kell számolniuk azzal az illúzióval, hogy az a fajta tömeges olvasás és az arra való buzdítás, az olvasómozgalmak, amelyek - nem tudom mennyire, de - azért jellemezték az előző évtizedeket, nagyjából véget értek. Nemcsak azért, mert betört a televízió, a videó, hanem azért is, mert az otthon olvasni szeretők helyébe lépnek a könyvtárba járók. Nem lehet majd a könyvekből 150-200-300-3000 példánynál többet kiadni. Le kell számolni azzal az illúzióval, hogy százazrek fogják megvásárolni a könyveket. Most persze csak a tartalmilag értékes könyvekről beszélek. Kivételes esetekben azért az értékes könyvek is akadhat széles piaca.

Miért fognak fennmaradni mégis, és nemcsak a könyvtárakban, hanem hatásukban is az értékes könyvek? A kelet-európai polgárok számára gyorsan ki fog derülni, hogy nem lehet eligazodni ebben az információáradatban másképpen, mint a könyvek segítségével. A könyvekben kifejeződő értékek biztosítanak majd valamilyen világfelfogást - nem merem megkockáztatni, hogy világnézetet mondjak -, megmutatják majd, hogy ebben az örületben hogyan kéne a világot nézni.

Most hadd térjek át a szűkebb értelemben vett piacosodás kérdésére. Azt hiszem, hogy a folyamatok, többé-kevésbé végbementek, negatív értelemben. Aminek össze kellett omlnia, az összeomlott vagy éppen most omlik össze. A lebomlási folyamat a végét járja, a kérdés az, hogy

mi fog fölépülni helyette? Szerintem az, amit a könyvpiac most mutat, legkevésbé sem piac. Nem alakult ki a valóban piaci kereslet és kínálat, a keresleti oldalról megjelenő igények képtelenek komolyabb nyomást gyakorolni. Ennek az az oka, hogy pillanatnyilag még mindig olyan monopóliumok, illetve hiányok vannak ezen a piacon, hogy a kereslet oldalán lévők egyszerűen nem tudják igényeiket kifejezni. Nincs min keresztül az igényeket kifejezni, nincsenek rá intézmények, nincsenek rá piaci kényszerpályák.

Úgy vélem, hogy két úton-módon van reális előrelépés abban, hogy a piacosodásnak részben kommercializálódott javait felhasználva, valamiféle professzionista könyvkiadás és könyvterjesztés megvalósuljon.

Nyilvánvalóan hosszú távon sem elképzelhető, hogy az úgynevezett értékadó könyveket tényleges értékükön adják. Nem lesz rá fizetőképés kereslet, nemcsak most, de tartósan sem. Illetve csak egy nagyon-nagyon szűk szeletére lesz kereslet, amiért tulajdonképpen nem is lesz érdemes a könyvet kiadni. Nem hiszem, hogy piaci alapon az a fajta lírai költészet például, amelyet ma Magyarországon elvárnak, eladható lenne. Lehet, hogy tévedek, de aligha következik be, hogy a bankárok hirtelen elkezdenek verseket olvasni és tömeges lesz az igény az ifjú lírai költők művei iránt. Pillanatnyilag a szakirodalom iránt sincs tömeges igény, cáfoljanak meg, ha nem így látják. A könyvkiadás tehát arra kényszerül, hogy alapítványokat célozzon meg. Alapítványi pénzekből próbálják meg ezeknek a könyveknek egy jelentős részét kiadni. Az egyik nagy probléma ma Magyarországon az, hogy ilyen alapítványok, csak csekély számban működnek. Arra van valami esély, hogy a gazdaság javulásával - ami nem most, de valamikor talán bekövetkezik - az alapítványok száma majd növekszik. De azt hiszem, hogy az igazi kérdés az, hogy mikor fognak ezek az alapítványok összehangolódni? Pillanatnyilag ugyanis azt tapasztalom - voltam kuratóriumi tag én is és most is az vagyok -, hogy teljes a káosz az alapítványok működése, a pénz és a mecénások között. Semmiféle olyan együttműködés nem alakult ki közöttük, amelynek a segítségével érdemben hozzá tudnának járulni a könyvek kiadásához.

Itt elhangzott már az, hogy a legnagyobb fogsasztó a könyvtár. Hadd mondjam, hogy az értékes tudományos és szépirodalmi műveknek - szinte egyértelműen kimondhatjuk - majdnem ki-

zárólag a könyvtár lehetne a fogyasztója. De mintha a könyvtár és kiadók között nem volna meg a kapcsolat. Ha nem így áll a helyzet, cáfoljanak meg. Mintha a kiadók és a könyvtárak között terjesztők üldögélnének, akik nem terjesztenek. Vagy lehet, hogy terjesztenek, csak a könyv nem ér oda. Én egyébként a kuratóriumokat is - bár nem akarom bántani őket - kicsit föltilteném könyvtárakból jött szakemberekkel. Hozzám hasonló dilettánsok ülnek ott, akik széplelkek és nagyon hasznos hozzászólásokat tudnak tenni, de fogalmuk sincs igazán arról, hogy az olvasó mit keres. Fontos lenne tehát, hogy az alapítványok a könyvkiadókkal és a könyvtárakkal aktívabban együttműködjenek. Hasonlatos a helyzet a képzőművészethez, ami a múzeumok nélkül valószínűleg nem élne meg. Magánygűjtőkre lényegében csak nagyon ritkán lehet támaszkodni. Az persze külön kérdés, hogy milyen a könyvtárak vásárló képessége. Pillanatnyilag mégiscsak a könyvtár az a csatorna, amelyen keresztül könyvhöz lehet jutni.

Meg kell mondanom, ha nem is válik be minden pesszimista jóslatom és el is jön az az idő, amikor tömeges lesz az olvasás és nemcsak könyvtári és múzeumi tárgy lesz majd a könyv, addig is, ebben az átmeneti időszakban a könyvtár marad az egyetlen hely, ahol a könyvek mindezt átvészelhetik. A határon túli helyzetre ez különösen vonatkozik. A közgazdaságtan példáján ezt világosan látom. A magyar közgazdaságtan olyan nagy gondolkodóinak alapműveit, akik a harmincas években magas színvonalra jutottak és 1949-ig publikáltak, a magánemberek nem őrizték meg. Csak könyvtárakban voltak föllelhe-

tők és ezekről lehetett reprint kiadásokat készíteni 40 évvel később. Tragikusnak tartanám, ha most az elmúlt 30 év műveivel ugyanez történné. Ezeket is valószínűleg csak a könyvtárak fogják megőrizni.

Önöknek, azt hiszem azon kellene gondolkodniuk, hogy hogyan lehet a könyvtárak és a kiadók között közvetlen, szoros kapcsolatot találni. Hogyan lehetne valamilyen kapcsolatot találni az alapítványok, a könyvtárak és a kiadók háromszögében? Arról az illúziójukról pedig valószínűleg le kell mondjanak, hogy folyamatosan lehet azt csinálni, hogy az egyik oldalon a tényérjólásról szóló műveket adják ki, a másik oldalon pedig, az abból befolyó haszonból Keynest. Tudom, hogy sok kiadó csinálja így, de hosszú távon ez nem lehet működőképes. Bár lehet, hogy ebben is tévedek.

Utolsó megjegyzésem. Valószínűleg ez a társadalom - ha a válságból kilábal - jelentősen megváltozik szerkezetében és jövedelemelosztásában, és ezzel is szembe kell nézzünk. Már az elmúlt négy évben folyamatosan zuhant a szakmunkások, segédmunkások, betanított munkások, vagyis az ún. klasszikus munkásosztály jövedelme, miközben a szolgáltatások ára folyamatosan ment fölfelé. A nyugati szolgáltató társadalmakban tapasztaltakhoz hasonlóan olyanok fognak magas jövedelemhez jutni, akiknek a könyv iránti érdeklődése inkább megfogható, vagyis az orvosoké, a tanároké. Az a kérdés, hogy ezeket megfogja-e a könyv? Egyelőre még nem nagyon. Az önk feladata, hogy ennek a lehetőségeit megteremtsék.

A SZENTPÉTERVÁRI KÖZKÖNYVTÁRAK BARÁTAINAK TÁRSASÁGA alakult New Havenben, a Yale Egyetem szlavisztikai professzorának és könyvtára szláv részlege vezetőjének kezdeményezésére, ezek oroszországi látogatásának következményeképpen. A Szaltikov-Scsedrin Könyvtár 1925-ig az orosz birodalom, illetve a Szovjetunió nemzeti könyvtára volt, s az orosz könyvek legteljesebb gyűjteményével rendelkezik a világon. (1795-ben létesült, míg a moszkvai Lenin Könyvtár elődje, a Rumjancev Könyvtár csak 1862-ben. Gazdag gyűjteménye van a cári idők orosz emigráns irodalmából és az Oroszországra vonatkozó külföldi kiadványokból is, de 1917 után – valutakeret híján – csak esetlegesen tudta gyarapítani ezeket. A baráti társaság ennek az anyagnak a beszerzéséhez nyújt segítséget.

(ACRL Slavic and East European Section Newsletter, 1992. 8.sz.)